

ali 6 fl. po našem veljalo; clò za bolj borno robo se je po 1500 kartonov nad statve vpregovalo. Po Bonelli-tovi znajdbi pa, za katero je znajdenik že za celo Evropo in Ameriko patent vzel, se bo več ko polovica stroškov prihranila, po tem takem tudi cena svilnatega blaga zlo ponižala.

Celò v ti reči znajdeni možje so iz začetka to znajdbo za prazno domišljijo zasmehovali, — ali kmalo so se spreobrnili neverni Tomaži, ko so z lastnimi očmi v Turinu vidili z električno močjo naj lepši svilno robo tako lahko in hitro tkati.

Terpinc.

Štajerska penina Kleinošekova.

II.

Izgled g. Kleinošeka tudi zastran navadnega vina pravo pot kaže.

Nekda so tudi vina našega cesarstva visoko čislane in po širokem svetu jako priljubljene bile. Zlasti so se od malega Štajera v starodavnih zemljopisih učili: „Styria vindemiis clara“, to je, „Štajersko vino je zlo imenitno“. In stari G. M. Višerov zemljovid štajerske dežele od l. 1678, ki se v Ormužkem gradu, v Graškem starinišu in drugod najde, ima sledeči podpis:

Der Muhrfluss streitet mit Anderen
Flüssen wegen des Kostbaristen
Weines.

„Rhein, Mosell, Main vnd Thonaw Stramb.
„Auch ander Flüsse all zu samb.
„Ihr habt nit Wein meins gleichen:
„Dreihundert gulden war der werth
„Nur vmb ein Vass, so ziecht ein pferdt.
„Mir must ihr alle weichen:
„Der Luettenperger hier in Landt
„Den Sigkranz helt vnd oberhandt“.

Sod vina tedaj, ki je po stranéh Mure raslo, je veljal 300 fl. sr.; sod, ki ga konj pelja. Tak sod gotovo ni bil štertinkak, znabiti le polovnjak, ker so po prejšnjih slabih cestah malo na konja nalagali. 300 fl. sr. pa je bilo po zdANJI vrednosti na 3000 fl. sr.

Ali kde so ti srečni časi?! So naše vinske gore menda svojo blagorodno moč zgubile? Nikakor! Še zdaj so pomurske in druge naše vina precej obrajtane in lutomersko je v Evropi edino zraven Portera, ki se o prevoznji čez srednik zemlje ne pokvari, temoč še zboljša. Zakaj pa so tedaj naše domače vina ob svojo prednost in tak ljubo ceno prišle? Zato:

1. ker drugod vinoreja napreduje, pri nas pa se še večidel po starem ravna;
2. ker še pri nas ni vinskih družtev, ktere bi berž novo vino pokupile, ga v dobrih kletih ali pivnicah v prevelkih sodih zorile, čistile in glajale, vsako po svojem kraji in po svoji versti. Slednji kraj ima svoj značaj. Po takem bi dalen kupec zamogel vselej tistega vina dobiti, bodi si boljše ali slabeje verste — po letini;
3. ker še nimamo vinskih trgovcev in potujočih vinskih opravnikov, kteri bi daljne kraje z našim vinom soznanjali in naročeno kupcu na dom oskerbeli — verno po prišene ali poslani pokuščini, — zvesto po pravi obilni meri.

Kaj je tedaj početi? To, kar je g. Kleinošek storil. Treba je:

- 1) da premožnejši vinorejci svoje sine ali zveste služabnike pošiljajo v poduk v tiste kraje in dežele, kjer vinoreja veselo slovi — k izverstim vinorejcem, da tam sami gledajo, delajo, se djanski in še iz knjig učijo, vse kar zemljo, gnoj, tersje, vino in slednjo delo od konca do kraja zadeva.

Pridno izučeni v teh prekoristnih vednostih, naj

povrativši se, domá previdno in umno popravljati in zboljševati začnejo; naj se ne dajo splašiti, ako berž ne pogodijo; naj svojih raznih skušinj ne popusté, dokler srečno ne zmagajo v lep izgled in podbudek svojim krajanom.

Menda kdo poreče: „vinorejsko delo tudi mi vse dobro vémo“. Ne zamerite. To ni resnica. Zakaj bi inace naše vino, ki je pred 150 leti izmed vsih naj prvo in naj žlahnejše bilo, zdaj za tistimi, ktere je prej daleč prekosilo, tako daleč zaostajalo v tečnosti, v okusu, v milini in ceni??

Hvala Bogu! tudi pri nas so nekteri, kteri veselo napredujejo, kakor, postavim, v Pekrah blizo Maribora presvitli nadvojvoda Janez. Njih vince pa je tudi žlahna, premila kaplica, ki se lahko s prehvaljenimi inostranci meri. Ali dosta dosta tak lepih izgledov in svetlih luč je treba, da se drugi lahko povsod na njih izgledujejo, vnemajo, ž njih vekšim dobičkom podbadajo.

Ako bi se naši bogoslovci, ki imajo poznej večidel tudi kmetovavci biti, kmetijstva učili, kder to gré, bi to že njim samim, več pa še našemu narodu pomagalo in ga vsakod podžigalo z umno besedo in z mika-jočim izgledom. Ali ni bil rajni fajmošter Vertove spodbudljiv izgled vsim svojim sosedom v Vipavi?

- 2) Treba je vinske družtva osnovati in vinske zalo-ge. Kar zamorejo zunanje dežele, to tudi naše. Tudi pri nas je kaj bogatih. Treba je moža, jih v ta namen združiti. Je drugod gotov dobiček, bo tudi pri nas. Le enkrat začetek — kakor bratje Kleinošeki pri penini!

- 3) Trebaje vinoteržcev in potujočih vinoter-govskih opravnikov. Šampanjsko, Bordosko ali Rensko vino bi gotovo ne bilo tako priljubljeno ljudém in tako obrajtano, ako ga ne bi trgovci križem sveta po opravniki na poskušnjo in ponudbo pošiljali in povsod za kupca kredic imeli. Človek ne poželuje, česar ne pozna; ne seže po tem, česar pri roki ni. Med pridelavcem in zavžitnikom je tergovec neobhodno potreben. Pa Bog daj le vinske družtva! one si že bodo vedile tergoce in opravnike priskerbeti.

Dr. M.

Sadje daje dnar.

Letos na Krajskem žito sploh ni posebno dobro obrodilo; posebno v hribih je bil pridelek slab, ker je sneg dolgo na njivah ležal, preden je skopnel. Kaj v takih krajih kmetu slabo letino polajša? Bi kdo rekel: živina? to leto ne, ker je pozimi klaje pomanjkovalo, zdaj pa živinski kup ni ravno drag. Bi djal: reja pre-šičev? tudi ne, ker je letos v hribih tudi za sirovino slabo, in krompir celò ni imena vreden. Terta vinska v merzlih hribih tudi ne velja; ampak sadno drevje. V takem kraju — imenovati ga nočem, ker se kmetje nepotrebno bojijo, da bo po tem davek večji, ako se kaj ta-cega pové — je neki kmet za sadje tole skupil: Za suhe tepke 70 fl., za druge hruške in jabelka 130 fl., iz češpelj in slabega sadja pa 170 bokalov žganja, kar je tudi blizo 100 fl. vredno. To je vkupaj 300 fl., in če se nekaj na delo z žganjem, na derva in na vožnjo od-šteje, vender gotovih 250 fl. In zraven je za domačijo tudi še nekaj ostalo, sicer slabeji sad, ker mora kmet dostikrat le boljši prodati, da lažje izhaja s plačili za davke, za družino — nočem reči za pijačo in drago obleko, ker to ne velja povsod.

Ali ni to živa priča, da sadje je dnar? — r.

Pogovor od notárjev.

Sosed pridši k županu mu naznani, da se misli oženiti, in ga prosí mu priča biti.